

ZARZĄDZENIE nr 20/2016

Dyrektora Zespołu Szkół w Hajnówce

z dnia 21 listopada 2016 roku

**w sprawie wprowadzenia w Zespole Szkół nr 3 w Hajnówce
procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych w szkole**

Na podstawie art. 36 ust 1 Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz.U. 1991 Nr 95 poz. 425) ustala się co następuje:

zarządzam co następuje:

§1 Wprowadzam procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych w szkole, które stanowią załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia

§2 Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania

§3 Zarządzenie podlega publikacji w księdze zarządzeń i na stronie BIP szkoły

Dyrektor Zespołu Szkół nr 3 w Hajnówce

Bożena Maria Markiewicz

*Załącznik do zarządzenia
Dyrektora Zespołu Szkół nr 3, nr
20/2016 z dnia 21.11.2016*

Procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych w szkole

Zespół Szkół nr 3 w Hajnówce

I.	Zasady bezpiecznego zachowania uczniów w szkole	4
1.	Bezpieczeństwo i higiena	4
2.	Zasady zachowania się uczniów przebywających na terenie obiektu szkolnego w czasie trwania zajęć i po ich zakończeniu.....	5
3.	Zasady korzystania z pomieszczeń szkoły, urządzeń i sprzętu szkolnego.....	7
4.	Regulamin sali gimnastycznej i boiska szkolnego	7
II.	Zakres obowiązków pracowników szkoły, na wypadek krytycznych zdarzeń szkolnych.....	8
1.	Pielęgniarka	8
2.	Wychowawca, inni nauczyciele	8
3.	Pedagog, psycholog.....	9
4.	Sekretarz szkoły.....	9
5.	Dyrektor/ w-ce dyrektor	10
III.	Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją opracowane przez Stołeczną Komendę Policji.....	11
1.	Procedura postępowania w sytuacji podejrzenia ucznia o spożywanie alkoholu lub innych środków odurzających na terenie szkoły lub gdy na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających.....	11
2.	Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel (inny pracownik szkoły) zauważy, że uczeń pali papierosy.....	12
3.	Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyku.....	13
4.	Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyku.....	13
5.	Procedura postępowania nauczycieli na wypadek ujawnienia zachowań agresywnych... ..	14
6.	Procedura postępowanie wobec ucznia sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:	15
7.	Procedura postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:	16
	Procedury usprawiedliwiania nieobecności uczniów oraz egzekwowania systematycznego uczęszczania na zajęcia szkolne.	16
	PROCEDURY ZWALNIANIA UCZNIÓW Z LEKCJI W TRAKCIE ICH TRWANIA	17
IV.	Pozostałe szczegółowe procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych	17
1.	Procedura postępowania w przypadku złamania zakazu używania telefonów komórkowych na zajęciach.....	17
2.	Procedura reagowania – próba samobójstwa ucznia	18
	Działania uprzedzające.....	18
	Działania interwencyjne	18

Działania naprawcze	19
3. Procedura reagowania – Żałoba po śmierci ucznia (uwaga: za wyjątkiem śmierci samobójczej).....	19
Działania uprzedzające.....	19
Działania interwencyjne.....	19
Działania naprawcze	19
4. Procedura reagowania – epizod psychotyczny ucznia	20
Działania uprzedzające.....	20
Działania interwencyjne:.....	20
Działania naprawcze:	20
5. Procedura reagowania: incydent bombowy i obca osoba w szkole.....	21
Symptomy wystąpienia zagrożenia	21
Zasady zachowania się po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia „bomby”:	22
Procedury reagowania na obecność osób obcych wchodzących na teren szkoły.....	22
6. Procedura postępowania w przypadku naruszenia godności nauczyciela lub innego pracownika szkoły przez ucznia.....	23
7. Procedura postępowania w sytuacji agresywnego zachowania osoby dorosłej (pracownik szkoły, rodzic, inna osoba) wobec ucznia na terenie szkoły.....	24
8. Procedury postępowania w sytuacji stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego i cudzej własności.....	24
9. PROCEDURA W PRZYPADKU, GDY RODZICE LUB OPIEKUNOWIE NIE ODEBRALI DZIECKA ZE ŚWIETLICY PRZED JEJ ZAMKNIĘCIEM	24
10. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PODEJRZENIA, ŻE RODZIC ZGŁASZAJĄCY SIĘ PO DZIECKO JEST POD WPLYWEM ALKOHOLU.....	25
V. Zasady udzielania pierwszej pomocy.....	25
1. Wypadek podczas zajęć szkolnych, zajęć pozalekcyjnych oraz podczas przerw śródlekcyjnych.....	25
2. Nagła niedyspozycja zdrowotna ucznia, zasłabnięcie	26
VI. Postępowanie wobec ofiar przemocy fizycznej i psychicznej w rodzinie.....	27
VII. Postępowanie wobec ofiar i sprawców cyberprzemocy	29

ZASADY BEZPIECZNEGO ZACHOWANIA UCZNIÓW W SZKOLE

1. BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA

1. Uczniowie mają prawo do:

- Ochrony swego zdrowia i bezpieczeństwa,
- Uzyskania pierwszej pomocy w razie wypadku lub nagłego zachorowania.

2. Uczniowie mają obowiązek:

- przebywać podczas przerw na korytarzu tego piętra, na którym odbywać się będą następne zajęcia,
- podczas przerw zachowywać się spokojnie, nie biegać, nie zagrażać swoim zachowaniem bezpieczeństwu innych, nie wychodzić poza teren szkoły,
- wchodzić do sal lekcyjnych pod opieką nauczyciela,
- po ostatniej lekcji w danym dniu zejść do szatni, spokojnie ubierać się i opuścić szkołę,
- respektować regulaminy pracowni przedmiotowych,
- o złym samopoczuciu zameldować wychowawcy, innemu nauczycielowi lub pielęgniarce szkolnej.

3. Uczniowie nie mogą:

- zapraszać do szkoły osób obcych,
- nosić biżuterii zagrażającej bezpieczeństwu,
- pić alkoholu, używać środków odurzających i palić tytoniu,
- siadać na parapetach,
- przynosić do szkoły przedmiotów zagrażających bezpieczeństwu własnemu i innych,
- niszczyć mienia szkoły stanowiącego własność społeczną,
- uczniowie nie objęci opieką świetlicową przychodzą do szkoły najwcześniej na 20 minut przed rozpoczęciem zajęć.

2. ZASADY ZACHOWANIA SIĘ UCZNIÓW PRZEBYWAJĄCYCH NA TERENIE OBIEKTU SZKOLNEGO W CZASIE TRWANIA ZAJĘĆ I PO ICH ZAKOŃCZENIU

1. Uczeń może przebywać na terenie obiektu szkoły w czasie trwania zajęć szkolnych (20 minut przed rozpoczęciem pierwszej lekcji i 20 minut po zakończeniu swoich zajęć).
2. Uczniowie, którzy są członkami kół zainteresowań i SKS, uczęszczają do szkoły muzycznej mogą przebywać na terenie szkoły w uzgodnieniu z nauczycielem prowadzącym dane zajęcia.

3. W uzasadnionych przypadkach uczniowie mogą przebywać w szkole tylko za zgodą dyrektora.
4. Uczniowie przebywający na terenie obiektu szkolnego zobowiązani są do przestrzegania tygodniowego planu zajęć w szczególności do punktualnego rozpoczynania zajęć.
5. W czasie przerw między lekcjami uczniowie przebywają na korytarzach szkolnych, natomiast przy sprzyjającej pogodzie mogą opuścić budynek szkolny i przebywać na dziedzińcu szkolnym pod opieką pełniącego dyżur nauczyciela.
6. Po przyjeździe do szkoły uczeń pozostawia w szatni okrycie wierzchnie i zamienia obuwie na obuwie szkolne, w tym na zajęciach sportowych obowiązują buty z białą podeszwą.
7. W czasie od rozpoczęcia zajęć do ich zakończenia uczeń nie może opuszczać terenu szkoły.
8. Uczniowie nie uczęszczający na lekcje powinni przebywać w świetlicy szkolnej lub w bibliotece.
9. Jeżeli zajęcia edukacyjne wymagają opuszczenia terenu szkoły uczniowie wychodzą na zewnątrz pod opieką prowadzącego zajęcia nauczyciela.
  - Nauczyciel wyznacza godzinę i miejsce spotkania przed wyjściem poza teren szkoły (wycieczki, rajdy, biwaki, kino, inne)
  - Nauczyciel ponosi za uczniów całkowitą odpowiedzialność.
  - Co najmniej 5 dni przed planowaną wycieczką, nauczyciel wypełnia „Kartę wycieczki” zgodnie z regulaminem wycieczek.
10. Na wycieczce szkolnej uczeń stosuje się do Statutu Szkoły i godnie ją reprezentuje.
11. Wszystkie imprezy organizowane na terenie szkoły po zakończeniu zajęć lekcyjnych mogą odbywać się jedynie za pozwoleniem dyrektora szkoły.
12. Zabrania się wnoszenia na teren szkoły papierosów i innych używek, niebezpiecznych przedmiotów, substancji łatwopalnych oraz leków (uwaga: leki mogą być używane tylko w przypadku pisemnej informacji rodziców o konieczności ich stosowania).
13. Uczniowie zobowiązani są do poszanowania majątku szkolnego i dbania o czystość i estetykę pomieszczeń oraz terenów wokół szkoły, utrzymania czystości i higieny w sanitariatach.
14. Na klatkach schodowych obowiązuje ruch prawostronny i zakaz biegania.
15. Dla zachowania bezpieczeństwa w czasie przerw obowiązuje zakaz biegania również na korytarzach szkolnych.

16. W przypadku zagrożenia pożarowego i ogłoszenia akcji ewakuacyjnej uczniowie zobowiązani są zachować spokój i podporządkować się poleceniom nauczyciela lub kierującego akcją ewakuacyjną.
17. W czasie zajęć lekcyjnych obowiązuje zakaz korzystania z telefonów komórkowych.
18. Podczas lekcji obowiązuje zakaz konsumowania posiłków.

3. ZASADY KORZYSTANIA Z POMIESZCZEŃ SZKOŁY, URZĄDZEŃ I SPRZĘTU SZKOLNEGO

1. Uczeń może korzystać ze wszystkich pomieszczeń szkolnych z wyjątkiem pomieszczeń gospodarczych oraz ze sprzętu szkolnego i pomocy naukowych za wiedzą i zgodą a także pod nadzorem wychowawcy lub nauczyciela prowadzącego zajęcia.
2. Zasady przebywania w pomieszczeniach biblioteki, świetlicy, stołówki i pracowni szkolnych oraz zasad korzystania ze sprzętu i wyposażenia tych pomieszczeń podane są w odrębnych regulaminach.
3. Uczniowie zobowiązani są do szanowania i dbania o powierzone im mienie szkolne, pomoce naukowe i sprzęt służący wszystkim uczniom i pracownikom szkoły i używanie go zgodnie z przeznaczeniem i zachowaniem zasad bezpieczeństwa.
4. W przypadku nieumyślnego uszkodzenia lub zniszczenia mienia szkolnego uczeń zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym fakcie nauczyciela. Jeżeli szkoda powstała w wyniku rażącego zaniedbania, kradzieży lub spowodowana została rozmyślnie przez ucznia rodzice lub prawni opiekunowie zobowiązani są do niezwłocznego jej pokrycia.
5. Zachowanie w szatni:
  - a. uczniowie mogą przebywać w szatni w celu pozostawienia lub pobrania odzieży wierzchniej,
  - b. uczniowie mają obowiązek szanować własne i cudze rzeczy pozostawione w szatni.
6. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za rzeczy wartościowe pozostawione w odzieży oraz odzież pozostawioną poza szatnią.

4. REGULAMIN SALI GIMNASTYCZNEJ I BOISKA SZKOLNEGO

1. W Sali gimnastycznej mogą przebywać wyłącznie uczniowie, którzy aktualnie mają lekcje wychowania fizycznego.
2. Obowiązuje zmiana obuwia i strój sportowy.
3. Szatnie służą wyłącznie do przebierania się . Zabrania się przesiadywania uczniów w szatniach. Uczniowie niećwiczący nie przebywają w szatni, lecz na terenie sali lub boiska pod opieką nauczyciela prowadzącego lekcje wychowania fizycznego.
4. Po dzwonku na lekcję uczniowie wychodzą na boisko szkolne lub wchodzą do sal gimnastycznych tylko pod opieką nauczyciela.
5. Zabrania się samodzielnego wychodzenia w czasie przerwy na salę gimnastyczną.
6. Na terenie sali gimnastycznej obowiązuje poszanowanie mienia szkolnego oraz cudzej własności.
7. Zabrania się uczniom wchodzenia do magazynu sportowego bez zezwolenia nauczyciela.
8. Każdy wypadek mający miejsce w sali gimnastycznej i na boisku podczas przerwy i w czasie lekcji uczeń ma obowiązek zgłosić nauczycielowi.
9. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za pozostawione w szatni kosztowne przedmioty.

ZAKRES OBOWIĄZKÓW PRACOWNIKÓW SZKOŁY, NA WYPADEK KRYTYCZNYCH ZDARZEŃ SZKOLNYCH

1. PIEŁĘGNIARKA

- udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej;
- zgłaszanie potrzeb pomocy medycznej (wg. oceny zagrożenia życia, zdrowia);
- aranżowanie osób towarzyszących uczniom odwożonym do szpitali;
- udzielanie uczniom informacji o ew. konsekwencjach dla zdrowia, jakie niesie ze sobą incydent;
- przekazanie lekarzom kluczowych informacji o sytuacji, poszkodowanych.

2. WYCHOWAWCA, INNI NAUCZYCIELE

- powiadomienie uczniów w klasie i podjęcie tematu w dyskusji (jeśli jest to właściwe);

- niezwłoczne zidentyfikowanie uczniów potrzebujących porady, pomocy i zawiadomienie o tym psychologa, pedagoga lub specjalistę wspierającego szkołę;
- eskortowanie uczniów szczególnie pobudzonych, roztrzęsionych do miejsca udzielania pomocy;
- monitorowanie stanu uczniów w okresie późniejszym;
- towarzyszenie uczniom rannym, chorym;
- angażowanie zespołu klasowego w konstruktywne lub pożądane formy aktywności (w zależności od rodzaju zdarzenia);
- zmniejszanie dolegliwości skutków (w okresie po zdarzeniu).

3. PEDAGOG, PSYCHOLOG

- koordynowanie działań związanych z pomocą psychologiczną, w tym zgłaszanie zapotrzebowania wsparcia w tym zakresie;
- stałe udzielanie informacji – informacja jest podstawową formą pomocy w sytuacji krytycznej;
- pozostawanie w stałym kontakcie z wychowawcami;
- kontaktowanie się z sąsiednimi szkołami w sprawie ew. wsparcia w opiece nad uczniami;
- prowadzenie ewidencji uczniów, którym należy udzielać pomocy;
- informowanie rodziców / opiekunów prawnych o konieczności udzielania pomocy i zachęcanie do kontynuowania stosownych form pomocy poza szkołą;
- pomoc rodzicom w zrozumieniu podstawowych, typowych reakcji ich dzieci na zdarzenie kryzysowe;
- pomoc pracownikom szkoły w radzeniu sobie z własnymi reakcjami na zdarzenie kryzysowe.

4. SEKRETARZ SZKOŁY

- kierowanie służb interweniujących do miejsca incydentu, udzielanie informacji o topografii budynku, specyficznych cechach sytuacji;
- kierowanie wszelkich telefonów, zapytań od mediów do dyrektora szkoły / instytucji wyznaczonej do kontaktów z mediami.

5. DYREKTOR/ W-CE DYREKTOR

- ustala i potwierdza rodzaj zdarzenia;
- pozyskuje kluczowe informacje (co się stało, kto był zaangażowany, kto był świadkiem, jak zdarzenie się zaczęło).
- w uzasadnionych sytuacjach – powiadamia Policję (997, 112), straż pożarną (998,112), pogotowie ratunkowe (999, 112),
- rozpoczyna realizację szkolnych procedur: ewakuacji, przeciwpożarowej, bombowej, inne (w zależności od zdarzenia);
- w uzasadnionych sytuacjach – wzywa odpowiednią jednostkę wsparcia np. policję;
- zawiadamia przez ogłoszenie lub w inny dostępny sposób personel szkoły;
- chroni (odizolowuje) wszystkich, którzy byli narażeni na niebezpieczeństwo;
- podejmuje działania zapobiegające dezinformacji, chaosowi;
- upewnia się, że wszyscy pozostali uczniowie (personel) są bezpieczni;
- zarządza kontrolę wejść/wyjść w szkole;
- utrzymuje kontakt z personelem szkoły, aby monitorować sytuację;
- kieruje uczestnikami zdarzeń;
- na bieżąco zawiadamia jednostkę policji / straży pożarnej o przebiegu zdarzeń, monitoruje o zmianach;
- zbiera świadków, poszkodowanych w zdarzeniu, jeśli to możliwe;
- zbiera kluczowe informacje niezbędne do dalszych działań;
- organizuje udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej rannym (zapewniając bezpieczeństwo uczestnikom);
- kontroluje obecność uczniów i personelu;
- wyznacza osobę do zawiadamiania rodziców / opiekunów prawnych uczniów;
- zleca zabezpieczenie miejsca zdarzeń, śladów;
- współpracuje z policją lub odpowiednimi służbami w rozwiązaniu problemu
- kieruje współpracą personelu ze służbami;

- zawiadamia służby interwenujące, personel, rodziców/opiekunów o ustabilizowaniu sytuacji;
- powołuje zespół powypadkowy;
- odpowiada z kontakt z mediami lub wyznacza osoby do kontaktu;
- inicjuje działania naprawcze.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI W SYTUACJACH ZAGROŻENIA DZIECI I MŁODZIEŻY DEMORALIZACJĄ OPRACOWANE PRZEZ STOŁECZNĄ KOMENDĘ POLICJI

Podstawy prawne stosowanych procedur:

- 1) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich /Dz. U. z 1982 r. Nr 35 poz.228 z p. zm. - tekst jednolity Dz. z 2002r. Nr 11 poz.109 z późn. zm. /oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą/.
- 2) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz. U. Nr 35, poz.230 z p. zm./
- 3) Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii /Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198/.
- 4) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji /Dz. U. Nr 30 poz. 179 z późn. zm./
- 5) Zarządzenie Nr 15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1997 r. w sprawie form i metod działań policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
- 6) Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty /Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późn. zm./
- 7) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczególnych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem /Dz. U. Nr 26, poz.226/.

1. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI PODEJRZENIA UCZNIĄ O SPOŻYWANIE ALKOHOŁU LUB INNYCH ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH NA TERENIE SZKOŁY LUB GDY NA TERENIE

SZKOŁY ZNAJDUJE SIĘ UCZEŃ BĘDĄCY POD WPŁYWEM ALKOHOLU LUB INNYCH ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH

1. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń używa lub jest pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających, nauczyciel informuje o tym wychowawcę klasy i dyrektora szkoły.

2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie –przekazuje pod opiekę pielęgniarki szkolnej lub innemu pracownikowi szkoły. W szczególnych wypadkach po konsultacji z pielęgniarką wzywa lekarza w celu udzielenia pomocy medycznej.

3. Wychowawca informuje o zaistniałym fakcie pedagoga/psychologa szkolnego oraz wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w obecności pedagoga/psychologa szkolnego i/lub dyrektora szkoły. Zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej należy zaproponować rodzicom skierowanie ucznia do specjalistycznej placówki. Z przeprowadzonej interwencji wychowawca/ pedagog sporządza notatkę, którą podpisują uczestnicy rozmowy.

4. Gdy rodzice ucznia odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji.

W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości,¹ policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.

5. Jeżeli nadal obserwuje się postępujący proces demoralizacji dziecka, a rodzice nie współpracują ze szkołą dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).

6. Podobnie, w sytuacji gdy, szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

7. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43¹ ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

2. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL (INNY PRACOWNIK SZKOŁY) ZAUWAŻY, ŻE UCZEŃ PALI PAPIEROSY.

¹ Stężenie we krwi powyżej 0,5 ‰ alkoholu lub w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³

1. Nauczyciel interweniujący powinien poinformować o tym fakcie wychowawcę klasy lub pedagoga/psychologa.
2. Wychowawca (w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem) wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia i przekazuje im informację o fakcie palenia papierosów przez dziecko. Rozmowa odbywa się w obecności pedagoga lub dyrektora szkoły. Rodzic zobowiązuje się do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
3. Pedagog przeprowadza rozmowę profilaktyczną - ostrzegawczą z uczniem. Uczeń zobowiązuje się w formie pisemnej do niepalenia papierosów.
4. W przypadku notorycznego łamania zakazu palenia papierosów traktowanego jako demoralizacja decyzją dyrektora szkoły sprawa zostaje przekazana odpowiednim organom (sąd rodzinny).

3. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL ZNAJDUJE NA TERENIE SZKOŁY SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ WYGLĄDEM NARKOTYK

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

4. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU, GDY NAUCZYCIEL PODEJRZEWA, ŻE UCZEŃ POSIADA PRZY SOBIE SUBSTANCJĘ PRZYPOMINAJĄCĄ NARKOTYK.

1. Nauczyciel interweniujący w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczek ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.

2. O swoich spostrzeżeniach nauczyciel interweniujący powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości plecaka, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel interweniujący dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

UWAGA:

Zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających
- a także wyrabianie, posiadanie, zbywanie, nabywanie

lub przechowywanie przyrządów służących do nielegalnego wytwarzania lub przetwarzania środków odurzających lub substancji psychotropowych.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat. Z przestępstwem mamy do czynienia jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego. W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję (art. 4 Upn i art. 304 Kpk).

5. PROCEDURA POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI NA WYPADEK UJAWNIEŃ ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH.

1. Nauczyciel, którzy zauważy zachowanie agresywne ucznia lub zostanie o nim poinformowany zgłasza ten fakt wychowawcy klasy.
2. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia.

3. W przypadkach, gdy agresja jest skierowana na przedmioty, które w jej wyniku uległy zniszczeniu, wychowawca wraz z uczniem ustala, w jaki sposób uczeń może naprawić (zminimalizować) efekty swojego działania. O zdarzeniu i formie zadośćuczynienia informuje dyrektora szkoły i rodziców.

4. W przypadku, gdy agresja skierowana jest przeciwko drugiemu człowiekowi, wychowawca przeprowadza rozmowę ze sprawcą i poszkodowanym w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, ustala wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia. Rozmowę wyjaśniającą należy przeprowadzić nie łącząc ze sobą stron sporu.

5. W przypadkach objętych przepisami kodeksu postępowania karnego stosuje się przepisy zawarte w tym kodeksie (przestępstwo ścigane z urzędu lub na wniosek poszkodowanego)

6. PROCEDURA POSTĘPOWANIE WOBEC UCZNIĄ SPRAWCY CZYNU KARALNEGO LUB PRZESTĘPSTWA:

1. Nauczyciel interweniujący niezwłocznie powiadamia pedagoga i dyrektora szkoły,
2. Wspólnie z pedagogiem ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
3. Przekazuje sprawcę (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) wychowawcy lub pedagogowi pod opiekę,
4. Wychowawca powiadamia rodziców ucznia - sprawcy,
5. Niezwłocznie w porozumieniu z dyrektorem powiadamia policję, w przypadku gdy sprawa jest z kategorii przestępstw z kodeksu karnego ściganych z urzędu lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana,
6. Nauczyciel interweniujący, wychowawca lub pedagog zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa, lub przedmioty pochodzących z przestępstwa i przekazuje je policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

Institucje państwowe, dowiedziawszy się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym sąd rodzinny lub policję oraz przedsięwziąć czynności nie cierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia przestępstwa.(art.4§2 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich)

Kategorie przestępstw z kodeksu karnego ścigane z urzędu:

- udział w bójce lub pobiciu;
- doprowadzenie małoletniego poniżej 15 lat do obcowania płciowego lub poddania się

- innej czynności seksualnej;
- znęcanie się;
  - wywieranie wpływu na świadka w celu skłonienia do cofnięcia skarg lub wpłynięcia na złożone zeznania;
  - podrabianie dokumentów;
  - kradzież;
  - kradzież z włamaniem;
  - rozbój;
  - przywłaszczenie;
  - oszustwo.

7. PROCEDURA POSTĘPOWANIE NAUCZYCIELA WOBEC UCZNIĄ, KTÓRY STAŁ SIĘ OFIARĄ CZYNU KARALNEGO:

1. Nauczyciel interweniujący pozostawia poszkodowanego ucznia pod opieką pielęgniarki, która udzielenia pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnia mu pomoc poprzez wezwanie lekarza w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń. W razie konieczności psycholog/pedagog udziela poszkodowanemu uczniowi wsparcia emocjonalnego/psychologicznego
2. Nauczyciel interweniujący niezwłocznie powiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły.
3. Wychowawca powiadamia rodziców ucznia.
4. Wychowawca w porozumieniu z dyrektorem niezwłocznie wzywa policję w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

PROCEDURY USPRAWIEDLIWIANIA NIEOBECNOŚCI UCZNIÓW ORAZ EGZEKWOWANIA SYSTEMATYCZNEGO UCZĘSZCZANIA NA ZAJĘCIA SZKOLNE.

1. Nauczyciele prowadzący zajęcia lekcyjne bezwzględnie **odnotowują** wszystkim nieobecnym na zajęciach uczniom **nieobecność w dzienniku**.
2. Na pierwszym organizacyjnym zebraniu z rodzicami należy przedstawić procedury związane z nieobecnościami w szkole.
3. Uczniom uczestniczącym w zawodach sportowych, konkursach przedmiotowych itp odbywających się w czasie zajęć lekcyjnych nie zaznacza się nieobecności, lecz wpisuje się odpowiednią informację
4. **Wychowawca w terminie do 14 dni** od zakończenia nieobecności ucznia w szkole usprawiedliwia je na postawie usprawiedliwienia dokonanego przez rodziców na

- piśmie, lub w e-dzienniku bądź ustnie. Po upływie podanego terminu godziny pozostają nieusprawiedliwione.
5. Rodzic jest zobowiązany ściśle współpracować z wychowawcą w celu kontroli frekwencji ucznia a w przypadku przedłużającej się nieobecności (powyżej 7 dni) poinformować wychowawcę.
  6. Wychowawca w przypadku braku informacji o przyczynach przedłużającej się nieobecności jest zobowiązany do kontaktu z rodzicami.
  7. Wychowawca na bieżąco monitoruje frekwencję swoich wychowanków w e-dzienniku
  8. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nadal nie realizuje obowiązku szkolnego zostaje uruchomiona procedura wyegzekwowania realizacji obowiązku szkolnego

PROCEDURY ZWALNIANIA UCZNIÓW Z LEKCJI W TRAKCIE ICH TRWANIA

1. Rodzic może osobiście zwolnić dziecko z lekcji lub uczeń musi przedstawić pisemną prośbę rodziców o zwolnienie z lekcji w danym dniu.
2. Ucznia zwalnia wychowawca, a w przypadku jego nieobecności, nauczyciel prowadzący lekcję, z której uczeń chce się zwolnić.
3. Wychowawca (w przypadku jego nieobecności nauczyciel prowadzący lekcję) dokonuje zwolnienia, wpisując uczniowi nieobecność usprawiedliwioną na wszystkich lekcjach, z których zwalnia go, notując ten fakt w dzienniku, w rubryce dotyczącej frekwencji.
4. Wyżej wymieniony nauczyciel odbiera pisemną prośbę rodziców o zwolnieniu ucznia z lekcji, podpisuje się w dzienniczku ucznia lub na odwrocie zwolnienia i zostawia zwolnienie w dokumentacji wychowawcy.

POZOSTAŁE SZCZEGÓŁOWE PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

1. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZŁAMANIA ZAKAZU UŻYWANIA TELEFONÓW KOMÓRKOWYCH NA ZAJĘCIACH

1. W czasie zajęć obowiązuje zakaz korzystania z telefonów komórkowych. Złamanie zakazu używania telefonów komórkowych obejmuje: inicjowanie i odbieranie połączeń, wysyłanie i odbieranie wiadomości sms, mms i innych, nagrywanie i odtwarzanie, fotografowanie.
2. W przypadku stwierdzenia, iż uczeń złamał zakaz korzystania z telefonu komórkowego podczas zajęć nauczyciel żąda od ucznia łamiącego zakaz, wyłączenia telefonu oraz przekazania go nauczycielowi.
3. Nauczyciel dokonuje w zeszycie uwag notatki informującej o zdarzeniu.
4. Nauczyciel informuje ucznia o sposobie odebrania telefonu przez rodziców.

5. Nauczyciel interweniujący przekazuje telefon do sekretariatu szkoły bądź wychowawcy klasy. Rodzic może odebrać telefon z sekretariatu szkoły bądź na spotkaniu z wychowawcą.
6. W przypadku odmowy przekazania telefonu przez ucznia, nauczyciel dokonuje w zeszycie uwag notatki informującej o zdarzeniu, informuje ucznia o możliwości obniżenia oceny z zachowania; wychowawca zawiadamia o zaistniałej sytuacji rodziców ucznia.
7. Nagminne łamanie zakazu używania telefonów komórkowych w szkole ma wpływ na ocenę z zachowania.

2. PROCEDURA REAGOWANIA – PRÓBA SAMOBÓJSTWA UCZNIĄ

DZIAŁANIA UPREDZAJĄCE

1. Monitorowanie przez wychowawców, nauczycieli, psychologa, pedagoga stanu psychicznego uczniów, reagowanie na symptomy ostrego, chronicznego stresu, objawy depresji.

Działania interwencyjne

- osoba interweniująca ustala i potwierdza rodzaj zdarzenia;
- nie pozostawia ucznia samego;
- usuwa wszystko, co może ułatwić realizację zamiaru;
- przeprowadza ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce (pod opiekę pielęgniarki szkolnej, pedagoga/psychologa)
- dokonuje ona szybkiej oceny dalszych zagrożeń, np. wg klucza:
  - ✓ **RYZIKO UMIARKOWANE** - np. uczeń mówi o samobójstwie, nie mówi jak to zrobi, nie było wcześniejszych prób;
  - ✓ **DUŻE RYZYKO**- np. wystąpiły czynniki przedwypadkowe, uczeń mówi jak to zrobi, były wcześniejsze próby;
  - ✓ **EKSTREMALNE RYZYKO**- np. wystąpiły wskaźniki przedwypadkowe, uczeń dokonał samookaleczenia, podjął inne działania zagrażające zdrowiu/życiu.
- zbiera wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia;
- zawiadamia Dyрекcję Szkoły;
- wzywa pomoc (pogotowie, policję, straż), jeśli potrzeba;

- uczniowi towarzyszy osoba interweniująca lub pedagog/psycholog (nie może zostać sam);
- zawiadamia wychowawcę i dyrektora szkoły o wynikach swojej oceny sytuacji (ryzyka);
- wychowawca powiadamia rodziców / opiekunów prawnych;
- personel szkoły chroni ucznia oraz inne osoby przed zbędnymi czynnikami traumatyzującymi (np. kontaktem z mediami, świadkami, itp.)

DZIAŁANIA NAPRAWCZE

- zespół powołany przez dyrektora dokonuje diagnozy ryzyka ponowienia zamachu uwzględniając, że odratowana osoba ma nadal poważne kłopoty z radzeniem sobie z problemami życiowymi;
- zespół konsultuje dalszą strategię ze specjalistami,
- zespół podejmuje próbę zmobilizowania rodziny, aby udzieliła wsparcia bliskiemu, zapewniła mu bezpieczeństwo oraz skontaktowała się ze specjalistą.

3. PROCEDURA REAGOWANIA – ŻAŁOBA PO ŚMIERCI UCZNIĄ (UWAGA: ZA WYJĄTKIEM ŚMIERCI SAMOBÓJCZEJ)

DZIAŁANIA UPREDZAJĄCE

- omówienie tematyki stresu, traumy, żałoby, reakcji typowych dla stresu pourazowego na forum Rady Pedagogicznej.

DZIAŁANIA INTERWENCYJNE

- Dyrektor informuje o sytuacji nauczycieli, wychowawców;
- Pedagog/psycholog przypomina (podaje) zasady kierowania dyskusją z elementami odreagowania z uczniami, na potrzeby godzin wychowawczych, innych lekcji (daje materiały instruktażowe);
- Wychowawca informuje uczniów na forum klasy; (opowiada o okolicznościach śmierci, uwzględniając życzenia rodziny zmarłego);
- Jeśli istnieje taka potrzeba należy stworzyć warunki uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych, uroczystościach o charakterze „wspominkowym” itp.;

DZIAŁANIA NAPRAWCZE

- Wychowawca ocenia potrzeby – monitoruje stan psychiczny uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwraca uwagę na uczniów, u których stwierdza szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji;
- Wychowawca pozostaje w stałym kontakcie z pedagogiem/psychologiem szkolnym lub specjalistą z PPP;
- Wychowawca, po konsultacji z pedagogiem /psychologiem organizuje – spotkanie, którego celem jest wymiana doświadczeń związanych ze zdarzeniem, mobilizacja indywidualnych sposobów radzenia sobie ze skutkami zdarzenia, udzielanie informacji o dalszych planach, działaniach, konsekwencjach, a także monitorowanie stanu emocjonalnego poszkodowanych.
- Wychowawca wraz z pedagogiem /psychologiem ułatwia kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.

4. PROCEDURA REAGOWANIA – EPIZOD PSYCHOTYCZNY UCZNIĄ

DZIAŁANIA UPREDZAJĄCE

- zrobienie listy symptomów psychotycznych – zaproszenie specjalisty w tej dziedzinie, omówienie skuteczne metody reagowania;
- sprawdzenie, jak skutecznie wezwać pogotowie ratunkowe w sytuacji zagrożenia zdrowia/ życia, także spowodowanego atakami psychozy.

DZIAŁANIA INTERWENCYJNE:

- osoba interweniująca nie pozostawia ucznia samego(reaguje spokojnie, łagodnie);
- bez rozgłosu przeprowadza ucznia w spokojne miejsce (gabinet lekarski, gabinet psychologa/pedagoga);
- na ile to możliwe, nie rozpowszechnia w szkole informacji o zdarzeniu; informuje o zdarzeniu dyrekcję szkoły, wychowawcę, pedagoga/psychologa;
- zawiadamia pogotowie ratunkowe (999, 112)
- nie skupia się na rozstrzygnięciu, czy to jest psychoza, czy nie – pozostawiamy to lekarzom.

DZIAŁANIA NAPRAWCZE:

- jeżeli uczeń wraca po leczeniu szpitalnym należy przygotować do tego klasę – np. przeprowadzić zajęcia edukacyjne na temat: „Czym jest choroba psychiczna” (jeżeli fakt choroby jest ogólnie znany);

- jeżeli uczeń sobie tego nie życzy – nie informować klasy;
- wziąć pod uwagę skutki uboczne leczenia i choroby przy określaniu wymagań wobec ucznia;
- konsultować postępowanie z lekarzem oddziałowym, na którym leczy się uczeń, który to lekarz jednak nie musi udzielić informacji;
- udzielić elementarnego wsparcia rodzicom, w tym wskazać możliwość skorzystania z form pomocy dostępnych w PPP, PZP, przyszpitalnych grupach wsparcia.

5. PROCEDURA REAGOWANIA: INCYDENT BOMBOWY I OBCA OSOBA W SZKOLE

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, lub podejrzane obcej osoby należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję - tel. 997 lub 112. powiadomić dyrektora szkoły, który przeprowadza ewakuację i powiadamia odpowiednie służby; w przypadku nieobecności dyrektora nauczyciel prowadzący zajęcia podejmuje działania leżące w gestii dyrektora.

SYMPTOMY WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

Zainteresowania i uwagi wymagają:

- rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób;
- pozostawione bez opieki przedmioty, typu: teczki, paczki, pakunki itp.;
- osoby wyglądające na obcokrajowców;
- osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku, wzbudzające podejrzenie swoim zachowaniem,
- samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach, tj. w pobliżu kościołów, synagog, meczetów lub miejsc organizowania imprez masowych i zgromadzeń.

O swoich spostrzeżeniach informujemy: służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo obiektu lub Policję.

- 1) Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

1. Do czasu przybycia Policji akcją kieruje administrator obiektu, terenu lub osoba odpowiedzialna za jego bezpieczeństwo.
2. Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze, takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodno-kanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
3. Po przybyciu Policji na miejsce incydem bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
4. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
5. Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby”, użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.
6. Pomieszczenia ogólnodostępne (korytarze, klatki schodowe, toalety, piwnice, strychy) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują osoby wyznaczone lub służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.
7. Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić administratora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.
8. Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.
9. Po ogłoszeniu ewakuacji w miejscu twojej pracy, należy je opuścić, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.).
10. Identyfikacja i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne Policji.

ZASADY ZACHOWANIA SIĘ PO OTRZYMANIU INFORMACJI O PODŁOŻENIU LUB GROŹBIE PODŁOŻENIA „BOMBY”:

1. Podczas działań, związanych z neutralizacją „bomby”, stosujemy się do poleceń Policji.
2. Jak najszybciej oddalamy się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze informujemy o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę.
3. Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji niezwłocznie udajemy się do wyjścia, zgodnie ze wskazaniami administratora budynku lub wskazaniami upoważnionych osób.

PROCEDURY REAGOWANIA NA OBECNOŚĆ OSÓB OBCYCH WCHODZĄCYCH NA TEREN SZKOŁY

1. Ze względu na zachowanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa ucznia w czasie zajęć lekcyjnych czynne jest tylko jedno objęte monitoringiem wejście do szkoły i kontrolowane przez dyżurnego pracownika obsługi.
2. Sale lekcyjne są zamknięte w czasie przerw.
3. Obecność obcych osób jest bezwzględnie monitorowana.
4. Na terenie szkoły mają prawo przebywać uczniowie i ich rodzice oraz interesanci.

5. W przypadku podejrzenia niewłaściwych zachowań osób obcych na terenie szkoły należy natychmiast powiadomić dyrekcję szkoły.
6. Dyrekcja szkoły w przypadkach mogących stanowić zagrożenie bezpieczeństwa ucznia zawiadamia właściwy organ

6. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU NARUSZENIA GODNOŚCI NAUCZYCIELA LUB INNEGO PRACOWNIKA SZKOŁY PRZEZ UCZNIĄ

Definicja

Za naruszenie godności osobistej nauczyciela/pracownika szkoły uznajemy:

- a) lekceważące i obraźliwe zachowanie wobec ww. wyrażone w słowach lub gestach;
- b) prowokacje pod adresem ww. wyrażone w słowach lub gestach;
- c) nagrywanie/fotografowanie ww. bez ich wiedzy i zgody;
- d) naruszenie ich prywatności i własności prywatnej;
- e) użycie wobec nich przemocy fizycznej i psychicznej;
- f) pomówienia i oszczerstwa wobec ww. pracowników
- g) naruszenie ich nietykalności osobistej

Procedura postępowania.

1. W przypadku gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że uczeń naruszył godność nauczyciela/pracownika niepedagogicznego szkoły należy zgłosić ten fakt do wychowawcy ucznia, pedagoga szkolnego, wicedyrektora, a w przypadku jego nieobecności do dyrektora szkoły.
2. Jeżeli dodatkowo uczeń jest pod wpływem środków psychoaktywnych lub alkoholu wzywani są rodzice /opiekunowie.

Jeżeli wyżej wymieniona sytuacja zdarzyła się uczniowi po raz pierwszy wówczas procedura postępowania jest następująca:

1. powiadomienie rodziców;
2. nagana wychowawcy za naruszenie regulaminu i statutu szkoły;
3. uczeń podpisuje kontrakt ze szkołą;
4. jeżeli uczeń ma kuratora, zostaje on o tym zajściu powiadomiony przez wychowawcę.

Jeżeli wyżej wymieniona sytuacja zdarzyła się uczniowi po raz kolejny wówczas procedura postępowania jest następująca:

1. powiadomienie rodziców;

2. nagana dyrektora szkoły za naruszenie regulaminu i statutu szkoły;
3. ocena z zachowania ostaje obniżona do nagannej;
4. jeżeli uczeń ma kuratora, zostaje on o tym zajściu powiadomiony przez wychowawcę;
5. zostaje wykonana notatka służbowa w dzienniku przez wychowawcę
6. szkoła zgłasza ten fakt na policję.

7. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI AGRESYWNEGO ZACHOWANIA OSOBY DOROSŁEJ (PRACOWNIK SZKOŁY, RODZIC, INNA OSOBA) WOBEC UCZNIĄ NA TERENIE SZKOŁY

1. Niezwłoczne postępowanie wyjaśniające przeprowadza dyrektor szkoły na wniosek ucznia, pracownika szkoły lub rodzica w celu wyjaśnienia konfliktu.
2. W przypadku potwierdzenia się zarzutów – podjęcie przez dyrektora szkoły postępowania dyscyplinarnego wobec pracownika i poinformowanie policji w przypadku osoby niebędącej pracownikiem szkoły.

8. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJI STWIERDZENIA DEWASTACJI MIENIA SZKOLNEGO I CUDZEJ WŁASNOŚCI

1. Interwencja świadka zdarzenia – powstrzymanie sprawców;
2. W przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy/sprawców – rozmowa z wszystkimi osobami mogącymi się znajdować w miejscu zdarzenia i podjęcie czynności mających na celu ustalenie sprawcy/sprawców;
3. Wezwanie rodziców;
4. W przypadku dużej szkody obligatoryjne wezwanie policji;
5. Wszczęcie procedur prawnych mających na celu wyciągnięcie konsekwencji materialnych wobec rodziców sprawców lub odpracowanie szkody.
6. Sankcje:
  - nagana wychowawcy klasy;
  - nagana dyrektora szkoły (jeżeli sytuacja się powtarza);
  - obniżenie oceny z zachowania do oceny nagannej.

9. PROCEDURA W PRZYPADKU, GDY RODZICE LUB OPIEKUNOWIE NIE ODEBRALI DZIECKA ZE ŚWIETLICY PRZED JEJ ZAMKNIĘCIEM

1. Wychowawca świetlicy kontaktuje się z rodzicami bądź opiekunami dziecka, wskazanymi w karcie zapisu dziecka do świetlicy szkolnej. Ustala jak najszybszy czas odbioru dziecka nie przekraczający 30 minut.

2. Gdy taka sytuacja powtarza się rodzic zostaje pouczony, iż w przypadku dalszego nieterminowego odbierania dziecka, może ono zostać przekazane pod opiekę odpowiednim organom (policja).

3. W sytuacji, gdy nauczyciel nie może nawiązać kontaktu z rodzicami bądź opiekunami dziecka, nauczyciel informuje dyrektora szkoły.

4. Nauczyciel jest zobowiązany do wezwania policji, w celu ustalenia miejsca pobytu opiekunów prawnych ucznia i zapewnienie uczniowi dalszej opieki. Do czasu ustalenia miejsca pobytu dziecko pozostaje pod opieką nauczyciela i funkcjonariusza policji. Po ustaleniu miejsca pobytu opiekunów, policja w obecności nauczyciela przekazuje ucznia opiekunowi/rodzicowi.

5. W przypadku braku możliwości niezwłocznego ustalenia miejsca pobytu rodziców/opiekunów dziecko przekazywane jest policji, w celu zapewnienia opieki przez właściwy ośrodek opiekuńczo-wychowawczy.

10. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PODEJRZENIA, ŻE RODZIC ZGŁASZAJĄCY SIĘ PO DZIECKO JEST POD WPŁYWEM ALKOHOLU

1. W sytuacji, w której zachodzi podejrzenie, że rodzic (opiekun) zgłaszający się po dziecko jest pod wpływem alkoholu, nauczyciel nie może przekazać wychowanka pod opiekę tegoż rodzica (opiekuna).

2. W takiej sytuacji rodzic proszony jest o opuszczenie szkoły, a dziecko zostanie wydane innemu dorosłemu opiekunowi.

3. Jeżeli rodzic nie chce opuścić szkoły i zachowuje się w sposób agresywny, zostaje powiadomiona policja.

4. Gdy nie ma możliwości odebrania dziecka przez innego opiekuna, dziecko zostaje przekazane policji.

5. Nauczyciel sporządza notatkę służbową z zajścia i zawiadamia dyrektora szkoły

6. Jeżeli sytuacje, w których rodzic zgłasza się po dziecko pod wpływem alkoholu powtarzają się, dyrektor wraz z pedagogiem szkolnym podejmują decyzję o powiadomieniu o tym fakcie stosownych instytucji.

ZASADY UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY

1. WYPADEK PODCZAS ZAJĘĆ SZKOLNYCH, ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH ORAZ PODCZAS PRZERW ŚRÓDLEKCYJNYCH

Definicja

Wypadek ucznia – nagłe zdarzenie powodujące uraz, wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło w czasie pozostawiania ucznia pod opieką szkoły: na terenie szkoły lub poza terenem szkoły (wycieczki, wyjścia pod opieką nauczycieli, „zielona szkoła” itp.).

1. Nauczyciel będący świadkiem wypadku niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, udziela pierwszej pomocy, wzywa pielęgniarkę szkolną, a w razie zagrożenia zdrowia i życia wzywa pogotowie ratunkowe.
2. Nauczyciel lub pielęgniarka szkolna o wypadku niezwłocznie powiadamia rodziców/ opiekunów prawnych ucznia, a w przypadku ciężkiego wypadku również dyrektora szkoły.
3. Nauczyciel niezwłocznie informuje o okolicznościach wypadku dyrektora szkoły, który powołuje zespół powypadkowy
4. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone i wyprowadza pozostałe dzieci z pomieszczenia. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy.
5. O każdym wypadku ciężkim dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie organ prowadzący i współpracującego ze szkołą pracownika służby bhp.
6. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie prokuratora, policję i kuratora oświaty.
7. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, dyrektor szkoły zawiadamia niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego.
8. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie.

2. NAGŁA NIEDYSPOZYCJA ZDROWOTNA UCZNIA, ZASŁABNIĘCIE

Definicja

Nagła niedyspozycja zdrowotna ucznia – gorączka, dolegliwości żołądkowe, dolegliwości bólowe, duszności, krótkotrwałe omdlenia i zasłabnięcia.

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia lub nauczyciel dyżurujący dokonuje wstępnej oceny sytuacji, zapewnia uczniowi opiekę i udziela pierwszej pomocy, a w razie potrzeby informuje sekretariat szkoły poprzez wyznaczonego ucznia o konieczności wezwania pielęgniarki szkolnej.
2. Pielęgniarka określa stan zdrowia ucznia i w razie konieczności informuje rodziców dziecka oraz ustala dalszą opiekę nad dzieckiem.

3. W przypadku nieobecności pielęgniarki nauczyciel powiadamia o zaistniałej sytuacji sekretariat szkoły poprzez wyznaczonego ucznia. Osoba odbierająca informację powiadamia rodziców/prawnych opiekunów i ustala sposób odebrania dziecka ze szkoły.
4. Do momentu odebrania przez rodziców/ opiekunów prawnych lub przyjazdu pogotowia uczeń pozostaje pod opieką nauczyciela lub innej osoby wyznaczonej przez dyrektora szkoły.
5. W przypadku, gdy istnieje obawa, że zagrożone jest zdrowie i życie dziecka nauczyciel wzywa pogotowie ratunkowe, zawiadamia dyrektora szkoły, rodziców/ opiekunów prawnych ucznia.

POSTĘPOWANIE WOBEC OFIAR PRZEMOCY FIZYCZNEJ I PSYCHICZNEJ W RODZINIE

1. Dyrektor realizując zadania wynikające z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, wyznacza na terenie szkoły osobę koordynującą działania w tym zakresie – pedagoga/psychologa szkolnego.
2. Każdy pracownik szkoły jest zobowiązany do zgłoszenia wychowawcy klasy lub bezpośrednio wskazanej przez dyrektora szkoły osobie, podejrzenia dotyczącego stosowania przemocy w rodzinie ucznia – przy zgłoszeniu należy sporządzić notatkę służbową.
3. Do podstawowych zadań szkoły w ramach procedury należy:
  - a) diagnoza sytuacji i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności dzieci;
  - b) zapewnienie i zorganizowanie niezwłocznie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia w/w osoby;
  - c) udzielenie kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia w rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
4. Pedagog/psycholog przeprowadza z dzieckiem rozmowę wyjaśniającą i sporządza notatkę z rozmowy.

5. Rozmowę z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności tej osoby oraz zapewniających bezpieczeństwo.
6. Następnie, wzywa się na rozmowę wyjaśniającą rodzica, opiekuna prawnego, opiekuna faktycznego lub najbliższą dziecku osobę, nie podejrzewaną o przemoc, w celu wyjaśnienia sytuacji.
7. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka, są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej (w rozumieniu art. 115§11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny – zwanej dalej „osoba najbliższą”);
8. Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie przez osobę wskazaną przez dyrektora szkoły (pedagoga/psychologa) w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie (formularz „Niebieska Karta” – A);
9. W przypadku braku możliwości wypełnienia formularza „Niebieska Karta” – A, z uwagi na nieobecność osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, stan jej zdrowia lub ze względu na zagrożenie jej życia lub zdrowia, wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z tą osobą lub po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie.
10. W przypadku, gdy nawiązanie bezpośredniego kontaktu z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest niewykonalne, wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje bez udziału tej osoby.
11. Wszczynając procedurę, należy podjąć współpracę MOPS, policją w celu zapewnieniu bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
12. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”. Jeżeli osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest dziecko, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, które zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.
13. Formularz „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

14. Przekazanie wypełnionego formularz „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego następuje niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia wszczęcia procedury.
15. Kopię wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” pozostawia się u wszczynającego procedurę.
16. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.
17. Jeżeli w trakcie działań podejmowanych w ramach procedury, zachodzi podejrzenie, że osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, dopuściła się po raz kolejny stosowania przemocy w rodzinie, wypełnia się formularz „Niebieska Karta – A” w zakresie niezbędnym do udokumentowania nowego zdarzenia i przesyła go do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.

POSTĘPOWANIE WOBEC OFIAR I SPRAWCÓW CYBERPRZEMOCY

1. Nauczyciel, któremu zgłoszony został przypadek cyberprzemocy, informuje o zdarzeniu wychowawcę, a ten pedagoga.
2. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem przeprowadza rozmowę z ofiarą cyberprzemocy, udziela jej wsparcia i porady, ustala okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
3. Wychowawca i pedagog przy udziale nauczyciela informatyki zabezpieczają dowody i jeżeli to możliwe, ustalają tożsamość sprawcy cyberprzemocy.
4. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem informuje o zdarzeniu rodziców/opiekunów prawnych poszkodowanego i sprawcy (jeżeli jest znany i nieletni).
5. Jeżeli sprawca cyberprzemocy jest uczniem szkoły, wychowawca postępuje zgodnie z zasadami oceny negatywnego zachowania zawartymi w WSO.
6. W innych przypadkach pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły zawiadamia policję. Sporządza notatkę przechowywaną w dokumentacji pedagoga.
7. Wychowawca i pedagog monitorują sytuację ucznia (ofiary), sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.

